

Mit tegyél BALESETI SÉRÜLÉSNEÉL

A lovak sport- és hobbicélú használata gyakran jár valamilyen túleröltetéssel, sérüléssel – különösen nem megfelelő használat (pl. bemelegítés és levezetés hiánya, túledzés, izomfáradás) miatt, illetve a sérülésekre hajlamosító tényezők (hibás testalkat, balesetveszélyes eszközök, nem megfelelő talaj, túlzott igénybevételt jelentő speciális mozgásformák) halmozott fennállása esetén.

A baleseti sérüléseket követően első a ló általános állapotának gyors felmérése. Súlyos sérüléseknél szükség lehet a ló állapotának stabilizálására és soktalanítására, ami állatorvosi feladat. Ha van seb, akkor a seb értékelése, ellátása, majd a balesetben károsodott testrészek, szervek és szövetek (pl. ín, izom, ízület) beazonosítása következhet. Az elsősegély magában foglalhatja antimikrobiális szereket, kötszereket és rögzítőszíneket megfelelő használatát is. A sérült rész jellege szerint megkülönböztethető lágyrész-sérülés (bőr, izom, kötőszövet – inak, szalagok), csont- vagy ízületi sérülés (rándulás, törés, ficam), illetve

első a sürgősségi ellátás (a poszttraumás időszakban, lehetőleg azonnal, maximum 1-2 órán belül), ezt követi az akut ellátás (0-24-48-72 órán belül, a sérülés súlyosságától függően), majd ezek lezárása a korai rehabilitáció, amely tulajdonképpen átmenet az akut és a rehabilitációs ellátás között. A sérülések jellegétől és súlyosságától függően különféle beavatkozásokra lehet szükség – melyről mindig az állatorvos dönt.

Sürgősségi ellátásban, súlyos esetben az állatorvos szedálja a lovat, csillapítja fájdalmát és soktalanítja. Ha van seb, akkor a sebkezelés és a sebellátás is feladatot jelent (fertőtlenítés, vérzéscsillapítás, seb

tape, a nyirokfolyadék elvezetésére, lokális fitoterápia – árniká-, nadálytő-tinktúra külsőleges használata).

Az elsősegély-ellátás végső szakaszát jelentő **korai rehabilitáció** során a POLICE eljárás elvei érvényesülhetnek, amennyiben a sérülés jellege ezt lehetővé teszi (pl. törés esetében nem beszélhetünk korai terhelésről). Erről minden esetben az állatorvos dönt! Folytatódik a sebellátás; valamint sor kerülhet egyéb kiegészítő terápiákra is (az akut szakasz lecsengése után a masszáz és az akupunktúra is opció lehet). A gyógyszeres gyulladáscsökkentés és fájdalomcsillapítás a „fájdalommenedzsment” elvei alapján történik, kizárólag indokolt esetben és mértékben alkalmazva. Ezzel elkerülve a lehetséges mellékhatásokat, valamint a túlzott komfortérzet miatti fokozott aktivitást, ami állapotromláshoz és ismételt lesérüléshez vezethet.

Az utókezelés és a rehabilitáció az állatorvos iránymutatása és felügyelete mellett általában a lovasra, a gondozóra, az edzőre és – ha van – terapeutára hárul. A rehabilitáció későbbi szakaszában pedig a megfelelően kivitelezett mobilizáció (mozgásgyakorlatok, stretching, erősítés) is hangsúlyossá válik.

A következő részben bemutatjuk a PRICE és POLICE eljárások használatát a lovaknál.

Írta: Marton Zsófia
(FitoCavallo)

Lektorálta: Dr. Nagy Annamária,
sportlógógyász specialista
(Állatorvostudományi Egyetem
Lógógyászati Tanszék és Klinika)

„Fontos, hogy minden lovas tisztában legyen az elsősegélynyújtás alapelveivel”

idegsérülés (perifériás ideg, gerincvelő, agy); de a balesetek során ezek gyakran együtt lépnek fel, például ficamnál az ízület és a szalagok egyszerre sérülnek.

Bár nem minden probléma kezelhető a helyszínen, a megfelelő sürgősségi ellátás elengedhetetlen lehet a ló sikeres felépüléséhez, olykor életben maradásához. Ezt gyakran a lovasnak kell megtennie, ha nincs jelen más, erre alkalmasabb személy. Fontos tehát, hogy minden lovas tisztában legyen az elsősegélynyújtás alapelveivel, nemcsak lóva, de – akár szükség esetén – embertársai érdekében is.

Az akut (= heveny) időszakban a ló kezelésében az állatorvosé a főszerep, egyes feladatokat kizárólag állatorvos végezhet el! A sérüléseket követő heveny szakasz során nyújtott kezelés három részre osztható. Az

zárása). Mozgásszervi traumák ellátásában a humán területen ismert és elterjedt ún. PRICE eljárás lovakra is alkalmazható részei jöhetnek szóba, melyben hangsúlyos a pihentetés. Törés, ficam esetén ideiglenes rögzítés, immobilizáció is szükséges. A sürgősségi ellátást követő **akut ellátásban folytatódhat** – állatorvosi döntés alapján – a további gyógyszeres gyulladáscsökkentés és fájdalomcsillapítás. Súlyos esetben műtétre, tartós rögzítésre kerülhet sor. A sebellátás és a PRICE eljárás folytatása (a hangsúly továbbra is a pihentetésen van) szintén feladatot jelent.

Az akut ellátás során – egyes esetekben – alkalmazható kiegészítő terápia is. Ilyet akkor vegyünk igénybe, ha az állatorvos jóváhagyja vagy kimondottan javasolja (pl. mágnesterápia, kinesiotape – nyirok-